

دولت برای حفظ قدرت خرید جامعه با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی چه خواهد کرد؟

افزایش ۲ برابری یارانه‌ها در بودجه سال ۱۴۰۱



گزارش

دولت قصد دارد در لایحه بودجه سال آینده یعنی سال ۱۴۰۱، ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی را حذف کند؛ اقدامی که مورد تأیید بسیاری از کارشناسان اقتصادی است. آنها بر این باورند که با حذف ارز تر جیحی بساط رانت از جامعه بر چیده می‌شود، اما بدون شک، حذف ارزی که به کمک آن برخی کالاهای ضروری مردم خریداری می‌شد، بر قدرت خرید دهک‌های پایین جامعه اثر گذار خواهد بود. دولت برای حل این مشکل چه خواهد کرد؟ بر اساس پیشنهاد برخی از کارشناسان اقتصادی، دولت باید کمک‌هزینه معیشتی به دهک‌های کم‌درآمد بدهد، اما بخش دیگری از کارشناسان معتقدند که صرفاً با پرداخت کمک‌هزینه معیشتی نمی‌توان قدرت خرید مردم را حفظ کرد؛ بلکه باید تورم در جامعه کنترل شود و برای تأمین منابع درآمدهای سرراغ حذف برخی هزینه‌های اضافی و نه خلق پول جدید برویم. در غیر این صورت تورم به شدت در جامعه افزایش یافته و یارانه‌های اضافی ظرف دو سال کم‌تر می‌شوند. بر اساس پیش‌بینی‌های انجام شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، دولت برای نخستین بار ردیف بودجه جدیدی به منظور افزایش یارانه‌های پرداختی به دهک‌های پایین جامعه را پیش‌بینی کرده است. آن‌طور که در خبرها آمده و بر اساس برآوردهای انجام شده، میزان یارانه پرداختی به خانوارهای کم‌درآمد دو برابر خواهد شد.

مسیر فعلی اقتصاد امکان‌پذیر بود، اما در شرایط کنونی حذف ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی به کمک دولت خواهد آمد.» او ادامه می‌دهد: «توزیع کارت معیشت به جای عرضه ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی، به تقویت قدرت خرید مردم به‌ویژه دهک‌های پایین جامعه کمک کرده و موجب کاهش آسیب بیشتر به آنها می‌شود. تکن‌خری کردن ارز در سال‌های آینده موجب شکوفایی اقتصاد و افزایش قدرت خرید مردم خواهد شد.»

نباید پول جدید تزریق شود

تجربیات گذشته نشان می‌دهد که با وجود سابقه پرداخت یارانه، قدرت خرید مردم رو به کاهش است. نخستین روزهایی که یارانه نقدی به سبد خانوار ایرانی تزریق شد، عدداً اعلام شده نسبتاً معقول بود و بخشی از هزینه‌های یک خانواده را پوشش می‌داد؛ اما امروز با رقم ۴۵ هزار تومان یارانه، یک شانه تخم مرغ هم نمی‌توان خرید. بدیهی است در چنین شرایطی برخی از کارشناسان اقتصادی نیز نگران توزیع یارانه بیشتر باشند و فکر کنند که یارانه‌های جدید هم سرنوشتی مشابه یارانه ۴۵ هزار تومانی پیدا خواهد کرد. مرتضی عزتی، کارشناس اقتصادی از این گروه کارشناسان است. او به آیت‌نوی می‌گوید: «دولت هرچقدر پول به این بازار تزریق کند، این پول به تناسب و به اندازه خودش می‌تواند روی قیمت‌ها اثر گذار، اما اگر پولی که تزریق می‌کند، مستقیماً وارد هزینه‌ها و از آن استفاده نشود، ممکن است کمی اثر آن کمتر شود. بنابراین در زمانی که این پول در حال تخصیص است و بعد از آن، تورم ادامه همچنان دارد.» عزتی اضافه می‌کند: «این کمک‌هزینه اگر به جامعه تزریق شود و دولت منشأ این پول را عیناً حذف نکند، دوباره تورم ایجاد خواهد شد.» او درباره اثرات پرداخت یارانه در کوتاه‌مدت عنوان می‌کند: «در کوتاه‌مدت اگر پولی به افرادی بدهند، آن افراد ممکن است کمی درآمدها را بالا

بدیده نمی‌شود و به تدریج کم‌رنگ‌تر می‌شود.» مسعود میرکاظمی اضافه می‌کند: «با توجه به اینکه ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی همچنان برای نهادهای دامی، گندم و دارو پرداخت می‌شود، از مجلس اجازه می‌خواهیم برای دارو و تجهیزات مصرفی بهداشتی و گندم، این ارز همچنان تخصیص داده شود اما میزان یارانه نهادهای دامی به حساب حمایت از محرومان واریز نشود. یعنی مجلس به ما اجازه دهد برای چهار دهک میزان بیشتری از یارانه را پرداخت کنیم. پیشنهاد ما این بود برای امسال به ما اجازه داده شود مابقی تفاوت صرفه‌جویی ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومان را به‌طور مستقیم به مردم پرداخت کنیم.»

موافق اصلاحات اقتصادی هشتم

حذف ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی در لایحه بودجه سال آینده موافقان زیادی دارد. حمیدرضا صالحی نایب‌رییس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران در این رابطه می‌گوید: «رشد اقتصادی کشور نیازمند یک برنامه جامع است و حذف ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی نخستین گام در راستای این هدف محسوب می‌شود.» او ادامه می‌دهد: «موافق اصلاحات اقتصادی و تجاری هشتم، برای رشد اقتصادی نیازمند تصحیح مؤلفه‌های اصلی و زیرساخت‌ها هستیم که تکن‌خری کردن ارز یکی از آنها محسوب می‌شود. تخصیص ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی منشأ رانت و فساد است و بازگیران عرصه اقتصاد کشور در یک فضای نامساعد غیرقابلیت فعالیت و عده‌ای نیز با دریافت امضاهای طلایی در این مسیر حرکت می‌کنند.» او با بیان اینکه در سال‌های اخیر شاهد کاهش مشارکت مردم در اقتصاد کشور هستیم، یادآور می‌شود: «تکن‌خری کردن ارز فواید بسیاری دارد، اما باید طی یک برنامه‌ریزی درست اقدام به این کار کرد. اقتصاد کشور نیاز به تغییر و تحول دارد. در صورتی که کشور می‌توانست مانند گذشته درآمد نفتی داشته باشد ادامه

جست‌وجو در بندهای لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که دولت در لایحه بودجه سال آینده حدود ۷۴ هزار میلیارد تومان برای پرداخت یارانه نقدی و یارانه معیشتی و ۲۶ هزار میلیارد تومان هم برای پرداخت به خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی اختصاص داده است. این همان ردیف‌های بودجه‌ای است که در سالیان گذشته نیز وجود داشت، اما در یک ردیف جدید که در سال‌های گذشته سابقه نداشته، دولت قصد دارد سال آینده ۱۰۰ هزار میلیارد تومان برای جبران اصلاح نرخ کالاهای اساسی، دارو، یارانه نان و خرید تضمینی گندم اختصاص دهد. منبع این ردیف جدید احتمالاً با حذف ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی حاصل خواهد شد. بدین ترتیب پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که مجموع اعتبارات برای پرداخت یارانه‌های نقدی و غیرنقدی به مردم در سال آینده نسبت به سال جاری بیش از دو برابر خواهد شد؛ زیرا در لایحه بودجه سهم هر خانوار مشخص نیست و پیش‌بینی نشده که به چند نفر این کمک ارائه خواهد شد. احتمال می‌رود منابع مالی پیش‌بینی شده در این ردیف با حذف دهک‌های پردرآمد، حاصل شود. حساب و کتاب‌ها نشان می‌دهد که اگر مبلغ ۱۰۰ هزار میلیارد تومان جدید بین ۶۰ میلیون خانوار تقسیم شود، یارانه جدید ۱۳۸ هزار تومانی به هر نفر می‌رسد که با بازگام فعلی مجموعاً یارانه هر نفر به بالای ۲۰۰ هزار تومان خواهد رسید. اگر چه در لایحه بودجه روشن نیست که به چه دهک‌هایی و به چه تعداد یارانه پرداخت خواهد شد، اما رییس سازمان برنامه و بودجه در زمان بررسی فوریت این لایحه در صحن مجلس بر اساس گزارش ایرنا می‌گوید: «جازه دهید میزان یارانه با توجه به اثر بخش نبودن آن را به سمت پرداخت مستقیم ببریم. با توجه به اینکه امروز کالاهایی که ارز تر جیحی دریافت می‌کنند از لبنیات تا مرغ و تخم مرغ از مهر سال گذشته تا مهر امسال بیش از ۱۵۰ درصد رشد داشته یعنی اینکه اثربخشی آن چندان در زندگی مردم

نکته



کشور را به سمت تولید هدایت کنیم

یک کارشناس اقتصادی گفت: «بودجه و شرایط اقتصادی در کشور ما زمانی موفق است که در اصل اقتصاد مقاومتی را رعایت کنیم و به هر آنچه مخالف اقتصاد مقاومتی است، عمل نشود. اصل این است که به فرموده رهبر معظم، تولید انجام شود.» مصطفی صفری «کارشناس اقتصادی در رابطه با روند بررسی بودجه در مجلس شورای اسلامی و میزان تعامل مجلس و دولت در این زمینه عنوان کرد: «این بودجه نقشه راه سال آینده است. همیشه قانون بودجه با لایحه بودجه فرق دارد؛ چون دغدغه نماینده‌ها عموماً با دغدغه دولت یکی نیست. از این رو، ما تا ۳۰ درصد نوسان را در این مورد خواهیم داشت. اگر چه باز هم اجرای بودجه بسا قانون بودجه فرق دارد و اجرا آن چیزی نیست که در قانون آمده است؛ از این رو تفریق بودجه اختلاف هزینه‌هایی است که وجود دارد.»

وی افزود: «واقعیت این است که ما تغییراتی اساسی در بودجه داریم و برای اولین بار ۶۲ درصد مالیات‌ها در حال اضافه شدن است و از این سوارز ۴ هزار و ۲۰۰ در حال حذف شدن است. این قانونی است که نمایندگان مجلس چند هفته قبل با آن مخالفت کردند، باید ببینیم نتیجه این بحث در کمیسیون تلفیق چه خواهد بود؟ از این سو افزایش حامل‌های انرژی را برای صنایع داریم. همه این موارد تصمیماتی است که در کمیسیون‌ها بحث می‌شود و بعد به کمیسیون تلفیق می‌رود و باید دید چه نتیجه‌ای حاصل می‌شود. از این رو، احتمالاً بودجه تغییرات زیادی داشته باشد و باید صبر کرد و نتیجه را دید.»

صفری ادامه داد: «شکله اقتصاد مقاومتی که فرموده مقام معظم رهبری است؛ یعنی تولید. آیا بودجه ما می‌تواند منجر به افزایش تولید و به دنبال آن صادرات شود؟ چون قرار است ما در روزنا و برونرگا باشیم، باید فعالیت‌های داخلی را به جهت صادرات ببینیم. باید از نفت مستقل شویم و عملاً بودجه ما از صادرات غیر نفتی تشکیل شود. باید سرمایه‌های مولد را تشویق کنیم و هزینه سرمایه‌های غیر مولد را بالا ببریم و نتیجه بودجه در این صورت خوب خواهد بود. اما اگر باز هم هزینه‌ها را صرفاً به بخش‌هایی ببریم که در آنها مزیت مطلق داریم مانند پتروشیمی‌ها و پالایشگاه‌ها و یا صنایع معدنی و باز هم هزینه آنها را بالا ببریم، جواب عکس خواهیم گرفت.»

وی در پایان با تأکید بر الزام عمل به امر رهبر معظم انقلاب، گفت: «باید صبر کرد و دید نتیجه این بودجه در بررسی کمیسیون‌ها چیست؛ اما از دید من زمانی بودجه موفق است که در اصل اقتصاد مقاومتی را رعایت کنیم و هر آنچه مخالف اقتصاد مقاومتی است، عمل نشود. اصل این است که تولید انجام شود.»



حالی است که با افزایش دستمزد نیروی کار، افزایش دیگر شاخص‌های مزدی در قالب بن کارگری، حق مسکن، خواروبار و دیگر موارد نیز اتفاق خواهد افتاد.» وی ادامه داد: «اولین واکنش کارفرمایان در راستای افزایش هزینه‌های تولید در قالب‌های مختلف از جمله دستمزد و مزایای نیروی کار، تعدیل کارگران و کاهش برای کاهش هزینه‌ها خواهد بود و این موضوع یکی از آسیب‌های عدم کنترل شرایط تورمی و کاهش هزینه‌های زندگی کارگران و به دنبال آن افزایش دستمزد به حق برای کارگران برای جبران شرایط تورمی است.» نایب‌رییس انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی کشور افزود: «میداریم دولت سیزدهم طی ماه‌های آینده با تبیین و اجرای سیاست‌های کلان مؤثر اقتصادی، کاهش شاخص‌های تورمی و افزایش سطح معیشت را رقم بزند.

است که دولت با اتخاذ تدابیری تلاش در ارتقاء سطح معیشت داشته باشد و به عبارتی افزایش دستمزدی که بنا به شرایط اقتصادی و افزایش مستمر تورم تأثیری در زندگی کارگران نداشته باشد، بی‌فایده است.» این فعال حوزه کارگری تصریح کرد: «اگر بر مبنای افزایش مداوم شاخص تورم، افزایش قیمت کالا و خدمات مورد نیاز مردم در جامعه اتفاق افتد، حتی در صورت افزایش قابل ملاحظه دستمزد نیروی کار، امکان تأمین معیشت برای کارگران وجود نخواهد داشت و مشکلات اقتصادی آنها همچنان پابرجا خواهد بود.» این کارشناس کارگری گفت: «با توجه به اینکه کارفرمایان ذی‌نفع تولید هستند و به عنوان یکی از پایه‌های مهم کار و تولید محسوب می‌شوند، افزایش دستمزد در سطح بالا برای آنها شرایط سختی اقتصادی را موجب می‌شود و این در

نایب‌رییس انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی کشور مطرح کرد

اثر گذاری افزایش دستمزد با کنترل تورم

گزارش

نایب‌رییس انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی کشور تعیین دستمزد سال آتی را به شاخص‌های مختلف اقتصادی، تورمی و قانونی مرتبط دانسته و می‌گوید: «تصمیم‌گیران حوزه دستمزد باید با نگاه به شاخص‌های مرتبط اقتصادی، ظرفیت‌های قانون کار و شرایط معیشتی نیروی کار اقدام به تعیین مزد سال ۱۴۰۱ کنند.» هادی ساداتی در گفت‌وگو با آتیه آنلاین گفت: «برای تعیین دستمزد سال ۱۴۰۱ دو شاخص را می‌توان در نظر گرفت که یکی از آنها شاخص

مبتنی بر قانون و بر اساس نرخ تورم موجود در جامعه است و دیگری که باز هم نشأت گرفته از عرف و قانون است، بررسی سبد معیشت یک خانوار چهار نفره به‌طور متوسط را شامل می‌شود و به عبارتی سرنانه معیشتی یک خانوار کارگری بر مبنای شاخص‌های تورمی و سبد معیشت در راستای تعیین دستمزد و مزایای جامعه کارگری را باید در سال آینده در نظر داشت.» وی اضافه کرد: «به عنوان یکی از اعضای جامعه کارگری، افزایش صرف دستمزد‌ها در راستای تأمین معیشت خانوار کارگری مدنظر ندارم و در کنار این موضوع، بهتر